

Ion Onuc NEMEȘ

UN DICȚIONAR BLĂJEAN DE REFERINȚĂ

Un dicționar, la fel ca o enciclopedie, este o operă continuă, care trăiește prin edițiile succesive ce-i asigură actualitatea. El presupune un volum mare de muncă de documentare și de cercetare științifică, de confruntare a surselor, pînă la șlefuirea ultimă a fiecărei definiții. În parametrii acestei sisifice munci de dăruire și de abnegație se înscrie și dicționarul de personalități *Oameni de ieri și de azi ai Blajului* ([Editura Eventus, Blaj, 1994], Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012), realizat de profesoara Ana Hinescu, ani în șir directoarea

Bibliotecii Municipale Blaj, și regretatul ei soț, inginerul Arcadie Hinescu. Lucrarea a apărut cu ocazia împlinirii a 275 de ani de la întemeierea Blajului românesc de către episcopul Inochentie Micu-Klein.

„Urbe scolastică”, „orașel de școli”, „mică Romă”, timp de secole capitala culturii transilvane, Blajul a fascinat și continuă să fascineze prin puterea sa de iradiere a culturii și de întemeiere a conștiinței naționale românești. Așadar, nu este de mirare că primul dicționar consacrat personalităților culturale blăjene a apărut în anul 1911, *Dascălii noștri*, alcătuit de istoricul literar blăjean Ioan Rațiu. Model și totodată îndemn, lucrarea va fi reluată și îmbogățită de Nicolae Comșa, care în 1943 a alcătuit un amplu dicționar biobibliografic, *Dascălii Blajului*, structurat într-o serie cronologică de la întemeierea școlilor Blajului, 1754, pînă la Marea Unire, 1918. Munca sa avea să fie continuată de un coleg de generație, profesorul Teodor Seiceanu, care a consemnat numele și activitatea dascălilor Blajului din perioada 1918-1948. În 1994, la împlinirea a 240 de ani de la întemeierea școlilor Blajului, cele două „dicționare” au fost editate într-

un singur volum, în care „schița biografică a fiecărui dascăl reprezintă o adevărată fișă de roman istoric, amplu, adeseori dramatic, foarte bogat în semnificații” (Ion Brad). Indiscutabil, faima Blajului se datorează înainte de toate școlilor sale, așa cum rezuma interogativ canonicul Timotei Cipariu la centenarul acestora: „Care loc în națiunea română, care școală între toate școlile românești poate să arate atîția bărbați mari ieșiți din sînul lor...?”.

Cu dicționarul soților Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, se face trecerea la un orizont mai larg al cuprinderii și definirii spiritu-

alității blăjene, ce depășește limitele oamenilor școlii, prezentînd personalități care se exprimă în domeniile vieții culturale, sociale, economice, ale cercetării științifice, artei și învățămîntului. Reactualizate, fișele de dicționar îmbogățesc cu date noi cercetările rezumate în dicționarele anterioare și, în același timp, adaugă fișe noi, ce reprezintă personalități locale din varii domenii, afirmate în context național și internațional. Fiecare din cele cinci sute de fișe, ce corespund la tot atîtea personalități, cuprinde date biografice, referiri la studii, activitatea științifică, cărți și referințe bibliografice, ceea ce face din dicționar un instrument de lucru folositor pentru cei interesați de fizionomia culturală a Blajului, în general, cît și pentru cercetători. Gestul profesoarei Ana Hinescu de a dedica noua ediție (2012), revăzută și adăugită, memoriei soțului ei, se constituie într-un pios omagiu adus celui cu care a zămislit o *Operă* culturală majoră și împreună cu care a ridicat un *pantheon* spiritului atît de bogat al Blajului, componentă emblematică a culturii române.